

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

cu privire la admiterea recursului declarat de către Vladimir Zavăt,
reprezentat de avocatul Maria Malanciuc,

în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de
către Administrația Națională a Penitenciarelor împotriva lui Vladimir Zavăt
cu privire la restituirea cheltuielilor suportate pentru instruire și încasarea
cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 25 ianuarie 2023 a Curții de Apel Chișinău,

*(Dosarul nr. 2ra-813/23
PIGD 2-19172998-01-2ra-08062023)*

Aplicarea legii materiale noi, deși raportul juridic dedus judecării s-a
născut, s-a modificat și și-a produs efectele sub imperiul legii materiale vechi.
Interpretarea eronată a normelor de drept material ce reglementează
termenul de executare a obligației și natura juridică a contractului.

Judecătoria Ungheni, jud. V. Șchiopu
Curtea de Apel Chișinău, jud. M. Guzun, V. Sîrbu, V. Buhnaci

19 decembrie 2025

Textul corespunde originalului

Examinând în lipsa părților recursul depus de către Vladimir Zavat, reprezentat de avocatul Maria Malanciuc,

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Stela Procopciuc, *Președinte*,

Oxana Parfeni,

Diana Stănilă, *judecători*,

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. La 29 octombrie 2019 Administrația Națională a Penitenciarelor a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Vladimir Zavat, prin care a solicitat încasarea sumei de 66 324,63 lei achitată pentru instruirea la Academia „Ștefan cel Mare” a MAI și a cheltuielilor de judecată.

2. În motivarea acțiunii Administrația Națională a Penitenciarelor a indicat că, la 26 iulie 2010 Vladimir Zavat a fost încadrat în organele afacerilor interne, fiind înmatriculat la Academia „Ștefan cel Mare” a MAI, secția zi.

3. Tot atunci între Vladimir Zavat și Ministerul Afacerilor Interne a fost încheiat contractul individual de muncă nr. 037074, precum și Acordul asupra condițiilor suplimentare la contractul individual de muncă, potrivit căruia după absolvire, Vladimir Zavat urma să activeze în cadrul organelor afacerilor interne, unde a fost repartizat după absolvirea instituției de învățământ pentru o perioadă nu mai puțin de 3 ani.

4. Prin ordinul Ministerului Justiției nr. 282 din 27 iunie 2013 Vladimir Zavat sergent de poliție, a fost numit prin transfer după absolvirea Academiei „Ștefan cel Mare” a MAI în funcția de specialist al serviciului securitate al Penitenciarului n/r. 3 - Leova al Departamentului instituțiilor penitenciare, începând cu data de 27 iunie 2013, cu acordarea gradului special „locotenent de justiție”.

5. Administrația Națională a Penitenciarelor a punctat că la 24 iunie 2013 pârâtul a depus un raport prin care a confirmat că este de acord cu funcția propusă la angajare în cadrul sistemului penitenciar în legătură cu absolvirea Academiei.

6. Ulterior, la 14 septembrie 2013, Vladimir Zavat a depus un raport, prin care a solicitat concedierea din cadrul sistemului penitenciar din proprie inițiativă.

7. Astfel, prin ordinul Ministerului Justiției nr. 502 din 21 noiembrie 2013, în temeiul art. 20, pct. 14 din Legea 1036/1996 cu privire la sistemul penitenciar, Vladimir Zavat a demisionat în rezervă, din funcția de specialist al serviciului securitate al Penitenciarului nr. 3 - Taraclia al Departamentului instituțiilor penitenciare, începând cu data de 19 noiembrie 2013.

8. Autoritatea reclamantă a evidențiat că, Vladimir Zavat a activat în organul în care a fost repartizat după absolvirea Academiei „Ștefan cel Mare” a MAI din data de 27 iunie 2013 până la data de 19 noiembrie 2013, în total 145 de zile, ceea ce constituie 04 luni, 23 zile, iar conform angajamentului asumat prin acordul adițional la contractul individual de muncă nr. 037074, urma să activeze nu mai puțin de 3 ani.

9. Administrația Națională a Penitenciarelor a susținut că, potrivit pct. 4 al Hotărârii Guvernului nr. 923 din 04 septembrie 2001, în cazul în care tânărul specialist își suspendă activitatea înainte de expirarea termenului stabilit, el este obligat să restituie în bugetul de stat cheltuielile pentru instruirea sa în volumul calculat de instituția respectivă de învățământ.

10. Potrivit calculelor eliberate de Academia „Ștefan cel Mare” a MAI, pentru instruirea lui Vladimir Zavat din bugetul de stat au fost suportate cheltuieli în sumă totală de 76 447,87 lei.

11. Astfel, deoarece s-a constatat că pârâtul nu a respectat prevederile contractului individual de muncă și condițiile suplimentare asumate prin angajament, a prejudiciat bugetul de stat cu 66 324,63 lei.

12. În vederea soluționării litigiului pe cale amiabilă, Administrația Națională a Penitenciarelor a expediat la adresa de domiciliu a pârâtului somația nr. 4/3-3644 din 23 august 2019, prin care a informat despre necesitatea achitării datoriei formate ca urmare a nerespectării obligațiilor asumate, fie integral, fie prin încheierea unei tranzacții cu achitarea eșalonată a sumei, însă aceasta a rămas fără răspuns.

13. La 08 noiembrie 2021 Vladimir Zavat a depus referință pe marginea cererii de chemare în judecată, prin care a solicitat respingerea acțiunii ca fiind depusă tardiv. (f.d. 136-138, vol.I)

POZIȚIA PRIMEI INSTANȚE

14. Prin încheierea din 06 decembrie 2021 a Judecătoriei Ungheni s-a respins excepția de tardivitate formulată de pârâtul Vladimir Zavat. (f.d.145-148, vol.I)

15. Judecătoria Ungheni prin hotărârea din data de 28 februarie 2022 a admis integral acțiunea, a încasat de la Vladimir Zavat în beneficiul statului cheltuielile pentru instruire la Academia „Ștefan cel Mare” a MAI în mărime de 66 324,63 lei și a cheltuielilor de judecată pentru taxa de stat în mărime de 1 989,73 lei, iar în total 68 314,36 lei. (f.d. 164, vol.I)

16. La 01 martie 2022, în termenul legal, Vladimir Zavat a depus apel nemotivat împotriva hotărârii și a încheierii emise de instanța de fond, manifestându-și dezacordul cu aceasta, iar prin apelul motivat a solicitat admiterea apelului, anularea încheierii prin care s-a respins cererea cu privire la excepția de tardivitate, casarea hotărârii instanței de fond și pronunțarea unei noi hotărâri privind respingerea acțiunii ca fiind tardive. (f.d. 167,178-182, vol.I)

POZIȚIA INSTANȚEI DE APEL

17. Prin decizia din 25 ianuarie 2023 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul declarat de Vladimir Zavata, s-a menținut hotărârea din 28 februarie 2022 a Judecătorei Ungheni. (212, 213-223, vol.I)

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE RECURS

18. La 23 martie 2023 Vladimir Zavata, reprezentat de avocatul Maria Malanciuc, a declarat recurs împotriva deciziei din 25 ianuarie 2023 a Curții de Apel Chișinău, prin care a solicitat casarea acesteia și emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii ca fiind tardivă.

19. În motivarea recursului Vladimir Zavata a menționat că instanța de apel a aplicat în mod eronat legea, a dat o apreciere eronată probelor prezentate de către pârât și nu a luat în considerare cele invocate în cererea de apel.

20. Recurentul a susținut că, acțiunea urma a fi respinsă pe motiv de tardivitate, însă instanța de fond a admis acțiunea, invocând că prin încheierea din 06 decembrie 2021 excepția de tardivitate invocată de pârât a fost respinsă. În opinia lui Vladimir Zavata această concluzie este eronată, deoarece instanța nu este ținută de această încheiere, mai mult la emiterea acestei încheieri instanța de fond a depășit atribuțiile sale, or, acesta nu a înaintat o astfel de cerere în temeiul art. 186¹ din Codul de procedură civilă.

21. De asemenea, consideră că instanța a ignorat pct. 4¹ din Hotărârea Guvernului nr. 923 din 04 septembrie 2001 și anume că prevederile pct. 4 din această hotărâre nu se aplică în cazul în care tânărul specialist, în decurs de 6 luni, se reangajează o singură dată în instituția din care s-a eliberat sau se angajează la o altă instituție publică finanțată de la bugetul de stat sau de la bugetul local, într-o funcție corespunzătoare specialității obținute.

22. Recurentul a indicat că în acest sens, unele probe au fost tănuite, or, autoritatea reclamantă cunoștea că pârâtul ulterior a revenit în sistemul de stat și anume că acesta se probează prin ordinul nr. 44ef. din 17 martie 2017 al MAI Departamentul Trupelor de Carabinieri prin care Vladimir Zavata a fost nou-primit, chemat la serviciu militar prin contract de către CMT Ungheni și acordat gradul militar de locotenent.

23. Prin referința din 11 iulie 2023 Administrația Națională a Penitenciarelor a solicitat declararea recursului depus de Vladimir Zavata inadmisibil. (f.d.16-17, vol.I)

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

24. Art. XI, alin. (3) din Legea nr. 246 din 31 iulie 2023 pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție), stipulează că:

„Recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursurilor”.

25. Art. 186¹ alin. (1) din Codul de procedură civilă reglementează că:

„Cererile depuse în instanța de judecată peste termenul de prescripție extinctivă, a căror tardivitate a fost invocată în faza de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare de partea în proces, persoana în a cărei favoare a curs prescripția, de creditorul persoanei sau de către oricare altă persoană care are interes legitim, se examinează în fond doar după examinarea de către instanța de judecată a excepției de tardivitate. Dacă reclamantul a solicitat repunerea în termenul de prescripție sau solicită repunerea odată cu ridicarea excepției, instanța de judecată examinează excepția de tardivitate concomitent cu cererea de repunere în termen.”

26. Art. 373, alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă statuează că:

„Instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță. În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanța de apel de către participanții la proces.”

27. Art. 431 din Codul de procedură civilă prevede că:

„Examinarea recursului împotriva deciziilor instanțelor de apel ține de competența Curții Supreme de Justiție. Asupra admisibilității recursului decide un complet din 3 judecători. Recursul considerat admisibil se examinează într-un complet din 3, 5 sau 9 judecători ai Curții Supreme de Justiție. Judecătorii care au examinat admisibilitatea recursului pot participa și la examinarea recursului în cauză.”

28. Art. 434, alin. (1) din Codul de procedură civilă reglementează că:

„Recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.”

29. Art. 445, alin. (1), lit. b) din Codul de procedură civilă statuează că:

„Instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, pronunțând o nouă hotărâre.”

30. Art. 4, alin. (1) din Codul administrativ stabilește că:

„Legea civilă nu are caracter retroactiv. Ea nu modifică și nici nu suprimă condițiile de constituire a unei situații juridice constituite anterior, nici condițiile de stingere a unei situații juridice stinse anterior. De asemenea, legea nouă nu modifică și nu desființează efectele deja produse ale unei situații juridice stinse sau în curs de realizare.”

31. Art. 8, alin. (1) și alin. (2), lit. a) din Codul civil în vigoare până la 01 martie 2019 prevedea următoarele:

„Drepturile și obligațiile civile apar în temeiul legii, precum și în baza actelor persoanelor fizice și juridice care, deși nu sunt prevăzute de lege, dau naștere la drepturi și obligații civile, pornind de la principiile generale și de la sensul legislației civile.

Drepturile și obligațiile civile apar din contracte și din alte acte juridice.”

32. Art. 267 alin. (1) din Codul civil, în vigoare până la 01 martie 2019 stabilea:

„Termenul general în interiorul căruia persoana poate să-și apere, pe calea intentării unei acțiuni în instanță de judecată, dreptul încălcat este de 3 ani.”

33. Art. 271 din Codul civil, în vigoare până la 01 martie 2019 reglementa că:

„Acțiunea privind apărarea dreptului încălcat se respinge în temeiul expirării termenului de prescripție extinctivă numai la cererea persoanei în a cărei favoare a curs prescripția, depusă pînă la încheierea dezbaterilor în fond. În apel sau în recurs, prescripția poate fi opusă de îndreptățit numai în cazul în care instanța se pronunță asupra fondului.”

34. Art. 272 alin. (1) din Codul civil, în vigoare până la 01 martie 2019 reglementa că:

„Termenul de prescripție extinctivă începe să curgă de la data nașterii dreptului la acțiune. Dreptul la acțiune se naște la data cînd persoana a aflat sau trebuia să afle despre încălcarea dreptului.”

35. Art. 575 alin. (1) din Codul civil, în vigoare până la 01 martie 2019 reglementa că:

„În cazul în care termenul de executare a obligației nu este determinat și nici nu rezultă din natura acesteia, creditorul are dreptul de a pretinde oricînd executarea ei, iar debitorul este îndreptățit să o execute oricînd. Dacă datoria de a executa imediat nu rezultă din lege, contract sau din natura obligației, debitorul trebuie să execute obligația în termen de 7 zile din momentul cererii creditorului.”

ASPECTE DE PROCEDURĂ

36. Cu referire la termenul de declarare a recursului, prevăzut de art. 434, alin. (1) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs reține că recurentul a respectat acest termen, or, decizia contestată a fost pronunțată la data de 25 ianuarie 2023, notificată prin poșta electronică reprezentantului recurentului avocatului Maria Malanciuc la 13 aprilie 2023, iar recursul a fost depus la 27 martie 2023. (f.d. 1-3, vol.II)

37. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că prin Legea nr. 246 din 31 iulie 2023 pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conexe reformei Curții Supreme de Justiție) au fost operate modificări în Codul de procedură civilă, care au intrat în vigoare la 01 septembrie 2023.

38. Recursul depus la Curtea Supremă de Justiție pînă la data intrării în vigoare a prezentei legi va fi examinat în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

39. Din sensul art. XI, alin. (3) din Legea nr. 246 din 31 iulie 2023, rezultă că legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor

reglementări procedurale, cu excepția temeiurilor în baza cărora se vor examina recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi.

40. Având în vedere că legea procedural civilă, care impune obligații noi anulează sau reduce drepturile procedurale ale participanților la proces, limitează exercitarea unor drepturi ori stabilește sancțiuni procedurale noi sau suplimentare, nu are putere retroactivă, recursul declarat de către Vladimir Zavat, până la data intrării în vigoare a Legii nr. 246 din 31 iulie 2023 va fi examinat în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii acestuia, însă procedura de examinare conform noilor reglementări.

MOTIVAREA INSTANȚEI

41. Studiind materialele dosarului, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră recursul declarat de către Vladimir Zavat întemeiat și care urmează a fi admis din considerentele ce succed.

42. Completul de judecată consideră imperioase dezideratele Curții Europene a Drepturilor Omului reținute în cauza Zubac v. Croația (hotărârea din 05 aprilie 2018) potrivit cărora, din moment ce preeminența dreptului constituie un principiu fundamental al democrației și al Convenției, nu putea exista nicio așteptare, în baza Convenției sau de altă natură, potrivit căreia Curtea Supremă trebuia să ignore sau să nu aibă în vedere nereguli procedurale evidente.

43. Recapitulând esența litigiului, în scopul verificării aplicării corecte a dreptului material și procedural, instanța de recurs reține starea de fapt constatată de instanțe și confirmată de părți.

44. Astfel, la 26 iulie 2010 Vladimir Zavat a fost încadrat în organele afacerilor interne, fiind înmatriculat la Academia „Ștefan cel Mare” a MAI, secția zi.

Potrivit contractului individual de muncă nr. 037074 din 26 iulie 2010 precum și a Acordului asupra condițiilor suplimentare la contractul individual de muncă, Vladimir Zavat urmează să activeze în cadrul organelor afacerilor interne, unde va fi repartizat după absolvirea instituției de învățământ, pentru o perioadă nu mai puțin de 3 ani. (f.d.813, vol. I)

Prin ordinul Ministerului Justiției nr. 282 din 27 iunie 2013 Vladimir Zavat sergent de poliție, a fost numit prin transfer după absolvirea Academiei „Ștefan cel Mare” a MAI în funcția de specialist al serviciului securitate al Penitenciarului n/r. 3 - Leova al Departamentului instituțiilor penitenciare, începând cu data de 27 iunie 2013, cu acordarea gradului special „locotenent de justiție”. (f.d.6, vol. I)

Tot din materialele dosarului rezultă că, la 24 iunie 2013 Vladimir Zavat a depus un raport, prin care a confirmat că este de acord cu funcția propusă la angajare în cadrul sistemului penitenciar în legătură cu absolvirea Academiei. (f.d.7, vol. I)

Ulterior, la 14 noiembrie 2013, Vladimir Zavat a depus un raport, prin care a solicitat concedierea din cadrul sistemului penitenciar din proprie inițiativă. (f.d. 17, vol. I)

Prin ordinul Ministerului Justiției nr. 502 din 21 noiembrie 2013, în temeiul art. 20, pct. 14 din Legea 1036/1996 cu privire la sistemul penitenciar, Vladimir Zavat a demisionat în rezervă, din funcția de specialist al serviciului securitate al Penitenciarului nr. 3 - Taraclia al Departamentului instituțiilor penitenciare, începând cu data de 19 noiembrie 2013. (f.d.16, vol.I)

45. La 29 octombrie 2019 Administrația Națională a Penitenciarelor a depus prezenta acțiune, prin care a solicitat încasarea sumei de 66 324,63 lei achitată pentru instruirea la Academia „Ștefan cel Mare” a MAI și a cheltuielilor de judecată.

46. Judecătoria Ungheni prin încheierea din 06 decembrie 2021 a respins excepția de tardivitate formulată de Vladimir Zavat. Ulterior prin hotărârea din 28 februarie 2022 a admis integral acțiunea, a încasat de la Vladimir Zavat în beneficiul statului cheltuielile pentru instruire la Academia „Ștefan cel Mare” a MAI în mărime de 66 324,63 lei și a cheltuielilor de judecată pentru taxa de stat în mărime de 1 989,73 lei, iar în total 68 314,36 lei. (f.d. 164, vol.I)

47. Judecând cauza în ordine de apel, Curtea de Apel Chișinău prin decizia din 25 ianuarie 2023 a respins apelul declarat de Vladimir Zavat, a menținut hotărârea din 28 februarie 2022 a Judecătoriei Ungheni.

48. Instanța de apel a constatat, că Vladimir Zavat nu și-a executat obligațiile asumate în baza contractului nr. 037074 din 26 iulie 2010, concluzionând că pretenția Administrației Naționale a Penitenciarelor cu privire la recuperarea cheltuielilor pentru instruire este întemeiată și urmează a fi admisă integral.

49. Totodată, instanța de apel a considerat necesar de a se expune asupra încheierii din 06 decembrie 2021, referitor la respectarea de către reclamant a termenului de prescripție la înaintarea acțiunii, în condițiile în care apelantul în cererea sa de apel a invocat tardivitatea acțiunii.

50. Astfel, reieșind din prevederile art. 861 alin. (2) din Codul civil și situația de fapt constată, instanța de apel a apreciat că instanța de fond corect a stabilit că obligația de restituire imediată a cheltuielilor de instruire, în speță, nu rezultă din lege, contract sau din natura obligației, iar Vladimir Zavat urma să execute obligația în termen de 7 zile din momentul primirii facturii sau a unei cereri echivalente din partea creditorului. Or, din contractul individual de muncă nr. 037074 din 26 iulie 2010 și Acordul asupra condițiilor suplimentare la contractul individual de muncă, încheiat între Ministerul Afacerilor Interne și Vladimir Zavat nu rezultă o dată calendaristică, prin care acesta este ținut să-și execute obligația față de creditor, adică achitarea sumei de bani în calitate de cheltuieli de instruire.

51. Totodată, instanța de apel, a considerat ca neîntemeiate alegațiile părții apelante, precum că, termenul de prescripție de 3 ani pentru înaintarea acțiunii urma a fi calculat din data demisionării lui Vladimir Zavat – 19 noiembrie 2013, or, la caz, termenul de executare a obligației nu este prevăzut de Lege, contract și nu rezultă din natura obligației.

52. Vladimir Zavat, atât în instanța de fond, de apel, cât și în recurs, a susținut că acțiunea este depusă cu omiterea termenului de prescripție și urmează a fi respinsă ca tardivă pretinzând că cererea de ridicare a excepției de neconstituționalitate a fost respinsă în mod neîntemeiat.

53. Verificând cadrul legal pertinent raportat la circumstanțele cauzei instanța de recurs apreciază ca fiind prematură concluzia instanței de apel privind respingerea apelului declarat de Vladimir Zavat împotriva încheierii din 04 decembrie 2021 și a hotărârii din 28 februarie 2022 ale Judecătorei Ungheni, rezultată din aplicarea legii materiale noi, deși raportul juridic dedus judecății s-a născut, s-a modificat și și-a produs efectele sub imperiul legii materiale vechi precum și interpretarea eronată a normelor de drept material ce reglementează termenul de executare a obligației și natura juridică a contractului.

54. Pentru început completul de judecată reține că determinarea legii aplicabile raportului juridic dedus judecății trebuie realizată prin raportare la momentul nașterii obligației, dar nu la momentul introducerii acțiunii sau al soluționării litigiului. Această regulă decurge din principiul securității raporturilor juridice și din principiul neretroactivității legii.

55. În speță, instanța de recurs constată că obligația de restituire a cheltuielilor pentru instruire a apărut la momentul demisionării lui Vladimir Zavat – 19 noiembrie 2013, deci, își are izvorul într-un fapt juridic produs sub imperiul legii vechi, astfel încât legea aplicabilă este cea aflată în vigoare la momentul nașterii obligației.

56. La acest aspect instanța de recurs evidențiază că, prin prisma art. 575, alin. (1) din Codul civil, în vigoare până la 01 martie 2019, în cazul în care termenul de executare a obligației nu este determinat și nici nu rezultă din natura acesteia, creditorul are dreptul de a pretinde oricând executarea ei, iar debitorul este îndreptățit să o execute oricând.

57. Examinând circumstanțele cauzei instanța de recurs evidențiază că în scopul aplicării corecte a prevederilor art. 575, alin. (1) din Codul civil, în vigoare până la 01 martie 2019, este necesar determinarea naturii contractului și a caracterului obligației asumate de părți, pentru a stabili dacă termenul de executare poate fi dedus implicit din conținutul raportului juridic. Prin „natura contractului” se înțelege tipul, scopul, specificul juridic și economic al contractului, inclusiv modul obișnuit de executare a obligațiilor de acest gen.

58. Pentru a stabili natura contractului urmează de analizat conținutul clauzelor contractului individual de muncă nr. 037074 din 26 iulie 2010 și a Acordului asupra condițiilor suplimentare la contractul individual de muncă,

finalitatea prestației, contextul operațional al contractului, inclusiv regulile nescrise ale domeniului și atitudinea constantă manifestată de părți în derularea raportului obligațional.

59. La caz, contractul nr. 037074 din 26 iulie 2010 a fost încheiat între Ministerul Afacerilor Interne și Vladimir Zavat, în baza prevederilor legislației muncii art. 45-49 din Codul muncii și Legea cu privire la poliție, care sunt stipulate în contract, astfel indicându-se prevederile legale care guvernează raporturile juridice dintre părți, cu mențiunea expresă asupra unui contract individual de muncă.

60. Deci, obligația de restituire în bugetul de stat a cheltuielilor pentru instruire rezultă din natura obligației datorate de Vladimir Zavat, fapt expres stipulat în contractul nr. 037074 din 26 iulie 2010 și acordul Asupra condițiilor suplimentare la contractul individual de muncă.

61. În mod expres titlului IV din contractul individual de muncă nr. 037074 din 26 iunie 2010 prevede că, în cazul desfacerii contractului individual de muncă înainte de termen din inițiativa sau din vina colaboratorului, el este obligat să compenseze cheltuielile angajatorului pentru echipament conform actelor normative în vigoare. Totodată, părțile s-au obligat să respecte strict prevederile Codului muncii și a altor acte normative ce reglementează relațiile de muncă în cazul apariției și aplicării temeiurilor de încetare a prezentului contract.

62. Prin urmare, aceste deziderate reflectă natura juridică a contractului nr. 037074 din 26 iunie 2010, iar pretențiile formulate de către Administrația Națională a Penitenciarelor au natura juridică a unei cereri de reparare a prejudiciului cauzat angajatorului în legătură cu încetarea anticipată a contractului de muncă, fiind un contract juridic.

63. Deci, aplicabile la caz nu sunt prevederile art. 861 din Codul civil așa cum au reținut instanțele de judecată ierarhic inferioare, dar cele ale art. 267, alin. (1), art. 272, alin. (1) din Codul civil, în vigoare până la 01 martie 2019.

64. În context instanța de recurs menționează că, Administrația Națională a Penitenciarelor, cu solicitarea privind încasarea sumei de 66 324,63 lei achitată pentru instruire, urma să se adreseze instanței de judecată corect, în termen de trei ani din momentul demisionării lui Vladimir Zavat, în vederea recuperării cheltuielilor de instruire conform Hotărârii Guvernului nr. 923 din 04 septembrie 2001 cu privire la plasarea în câmpul muncii a absolvenților instituțiilor de învățământ superior și profesional tehnic postsecundar și postsecundar nonterțiar de stat, în vigoare până la 21 iunie 2024 și a contractului nr. 037074 din 26 iunie 2010.

65. Din materialele cauzei rezultă că Vladimir Zavat, în temeiul ordinului Ministerului Justiției nr. 502 din 21 noiembrie 2013 a demisionat în rezervă, din funcția de specialist al serviciului securitate al Penitenciarului nr. 3 - Taraclia al Departamentului instituțiilor penitenciare, începând cu data de 19 noiembrie 2013.

66. Deci, dreptul de a înainta acțiune privind încasarea cheltuielilor pentru instruire a început a curge din noiembrie 2013 și a expirat în noiembrie 2016. Prin urmare, instanța de recurs notează că, Administrația Națională a Penitenciarelor și-a exercitat dreptul al acțiune în apărarea interesului încălcat cu depășirea termenului general de prescripție.

67. În circumstanțele menționate, instanța de recurs conchide că reclamanta a omis termenul de prescripție extinctivă de 3 ani, stabilit de către legislator în scopul apărării drepturilor și intereselor sale, prin depunerea unei acțiuni civile în instanța de judecată.

68. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că, legislatorul a stabilit prescripția extinctivă în scopul păstrării unei stabilități în raporturile juridice dintre părți, contrar persistării unei incertitudini în raporturi pentru o perioadă îndelungată de timp, în care apar, se derulează și se modifică o complexitate de relații dintre părți sub egida unor norme de drept diferite, iar examinarea unei acțiuni depusă în afara termenului legal constituie o încălcare a principiului legalității și securității raporturilor juridice și respectiv, o soluție inadmisibilă în ordinea de drept

69. Prin urmare, instanța de recurs conchide că instanțele ierarhic inferioare neîntemeiat și cu încălcarea prevederilor legale a admis acțiunea înaintată de către Administrația Națională a Penitenciarelor, deoarece termenul de prescripție a fost omis fără careva temeii justificativ, fapt invocat de către Vladimir Zavat, atât în instanța de fond, cât și în apel.

70. Deci, se atestă că instanțele de judecată ierarhic inferioare au respins nejustificat excepția de tardivitate și au soluționat fondul cauzei, ceea ce reprezintă o aplicare greșită a normelor de drept material și/sau procesual, eroare care a influențat decisiv soluțiile adoptate.

71. Din considerentele menționate și având în vedere faptul că încheierea instanței de fond privind respingerea excepției de tardivitate, hotărârea instanței de fond și decizia instanței de apel au fost emise cu interpretarea greșită a circumstanțelor faptice și a normelor de drept material, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul depus de către Vladimir Zavat, de a casa hotărârea instanței de fond și decizia instanței de apel și a emite o nouă decizie, prin care cererea de chemare în judecată se respinge ca tardiv introdusă.

72. Ținând cont de cele expuse și în temeiul art. 431, art. 445, alin. (1), lit. b) din Codul de procedură civilă,

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Admite recursul declarat de către Vladimir Zavat, reprezentat de avocatul Maria Malanciuc.

Casează integral decizia din 25 ianuarie 2023 a Curții de Apel Chișinău, încheierea din 06 decembrie 2021 și hotărârea din data de 28 februarie 2022 ale Judecătoriei Ungheni, cu emiterea unei noi decizii, prin care:

Admite cererea de ridicare a excepției de tardivitate.

Respinge ca tardivă cererea de chemare în judecată depusă de către Administrația Națională a Penitenciarelor împotriva lui Vladimir Zavat cu privire la restituirea cheltuielilor suportate pentru instruire și încasarea cheltuielilor de judecată.

Decizia este irevocabilă.

Președinte

Stela Procopciuc

Judecători

Oxana Parfeni

Diana Stănilă